

Hoe kunnen wij de Schrift verstaan?

Inleidend

In 1677-1678 publiceert de Engelse theoloog John Owen (1616-1683) twee boekjes over de Schrift, beide onderdeel van zijn grotere werk over de Heilige Geest. Het eerste (*The Reason of Faith*) gaat over de vraag waarom de Bijbel het Woord van God is. Het tweede boekje (*Understanding the Mind of God*) gaat in op de vraag hoe wij de boodschap van de Bijbel kunnen begrijpen. De volledige titel van dit tweede boekje luidt in vertaling: *Geestelijk verstand, of de oorzaken, manieren en middelen om raad van God te kennen zoals geopenbaard in Zijn Woord, met zekerheid daarin; en een verklaring van de helderheid van de Schriften, met de uiterlijke middelen om hen te interpreteren*.¹ De woorden *geestelijk verstand* (σύνεσις πνευματικῆ) komen uit Kolossenzen 1:9, waar Paulus zegt dat hij niet ophoudt 'voor u te bidden en te begeren, dat gij moogt vervuld worden met de kennis van Zijn wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand'. De rest van de titel geeft weer waar dit 'geestelijk verstand' uit voortkomt en toe leidt; de belangrijkste oorzaak is de Heilige Geest, Die het verstand verlicht. Het gaat er bij dit geestelijke verstand om Gods raad (*the Mind of God*) te kennen.² Daarbij moeten we denken aan de datgene wat de Heere met eerbied gesproken in Zijn gedachten heeft en te kennen geeft in Zijn Woord. De Heilige Geest geeft niet alleen verlichting van het verstand, maar ook zekerheid bij die kennis van Gods raad (die wij slechts ten dele kunnen kennen). Vervolgens gaat Owen in op uiterlijke middelen (bijvoorbeeld het gebruik van commentaren) en hun nut.

De vraag naar het verstaan van de Schrift wil Owen door de Schrift zelf laten beantwoorden. Hoe kan een gevallen mens met een verduisterd verstand begrijpen wat de Heere in Zijn Woord tot ons te zeggen heeft? Op fijnzinnige wijze verzamelt Owen schriftgegevens die aan deze vraag gerelateerd zijn. Hij benadrukt het belang van de Heilige Geest, Die het verstand moet verlichten en zekerheid geeft van de kennis die nodig is tot de zaligheid. Hij wijst oorzaken aan van een misverstaan van de Schrift. Intussen komen allerlei zaken aan bod die soms verrassend actueel zijn. Zo merkt Owen op dat menselijke kennis altijd ten dele is en dat twee mensen eenzelfde tekst nooit precies hetzelfde verstaan; dit inzicht vormt een belangrijk vertrekpunt voor de nieuwe hermeneutiek. Owen biedt echter een geestelijk perspectief: de Geest leidt in al de waarheid. Dat heft het schepselmatige niet op, maar geeft wel kennis van de waarheid, zoveel als nodig is tot de zaligheid. Owen heeft ook oog voor de veelkleurigheid van de Schrift, zoals de verschillende genres of de positie van een tekst binnen het geheel van de heilsgeschiedenis.

Dit boekje biedt een geluid dat de hedendaagse hermeneutische discussies op een verfrissende manier weghaalt uit de sfeer van het relativisme. Enerzijds biedt deze verhandeling een Schriftuurlijke en geestelijke basis voor het gesprek hierover. Anderzijds behandelt het een groot aantal vragen die tot op de dag van vandaag de geesten scheiden. Winstpunt daarbij is ook dat uit het geheel van het betoog de positie van dergelijke vragen helder wordt. Denk aan de verhouding tussen de leiding van

---

¹ Engels: *σύνεσις πνευματικῆ* or *the Causes, Ways, and Means, of Understanding the Mind of God as Revealed in his Word, with Assurance therein: and a Declaration of the Perspicuity of the Scriptures, with the External Means of the Interpretations of them*.

² De term *mind* wordt in deze weergave vertaald met 'raad'. Dit Bijbelse woord is in onze taal wat verouderd, maar er is geen goed alternatief voorhanden.

de Heilige Geest en kennis van de grondtalen van de Schrift; of aan de vraag hoe de kerkelijke traditie meegewogen moet worden in de uitleg van de Schrift.

Om het werk van Owen toegankelijk(er) te maken volgt hieronder een verkorte weergave van de tekst van Owens *Understanding the Mind of God*. Het eigenlijke werk is gemakkelijk te vinden in het verzameld werk van Owen of op www.digitalpuritan.net.³ We spreken de wens uit dat dit oude goud opnieuw mag schitteren, in het bijzonder bij hen die geroepen worden de Schriften uit te leggen.

Understanding the Mind of God

Voorwoord

Het eerste fundamentele principe van het geloof is dat de Schrift het Woord van God is. Toch is dat niet voldoende; we moeten ook de raad en de wil van God kennen, zoals die daarin geopenbaard wordt. Nu kan niemand volledige kennis hebben van de wil van God; toch is Gods wijsheid, goedheid en liefde tot de mensen zodanig dat Hij ieder mens voldoende inzicht in de Schrift wil geven als nodig is voor zijn zaligheid en voor het leven. Deze verhandeling gaat over de manieren en de middelen die de Heere alle gelovigen geeft om tot zekere en verzekerde kennis te komen. Immers, gelovigen kunnen aangevallen worden met de vraag: hoe weet je dat de Schrift het Woord van God is? Een andere insinuatie is dat ze afhankelijk zouden zijn van hun eigen licht en rede, of de leiding van andere mensen. Niets is minder waar: ze zijn alleen afhankelijk van God Zelf.

Hoofdstuk 1

Ons hele aandeel in het christelijk geloof kent twee bronnen: ons geloof dat de Schriften het Woord van God zijn en ons verstaan van de gedachten en de wil van God zoals daarin geopenbaard. In het boekje *The Reason of Faith* heb ik heb ik uiteengezet wat de ware bronnen en redenen zijn om werkelijk te kunnen geloven dat de Schriften het Woord van God zijn. Nu ligt dat tweede voor ons: hoe we de raad en wil van God kunnen verstaan.

Ik zal aantonen dat iedere gelovige die de door God gegeven middelen gebruikt, voldoende kennis van Gods raad en wil kan krijgen als nodig is om hem de weg te wijzen in het leven voor God, om hem te verlossen van de gevaren van onwetendheid, duisterheid en dwaling en om hem naar de zaligheid te leiden. Daarbij geldt: we zijn niet afhankelijk van de interpretatie van een autoriteit als de kerk of welk persoon dan ook.

De enige oorzaak van een juiste kennis van God wil zoals geopenbaard in de Schrift, is de Heilige Geest. Het is een bijzonder werk van de Heilige Geest in de geest van de mens om geestelijke wijsheid, licht en verstaan mee te delen, die ze nodig hebben om te verstaan wat God in Zijn Woord zegt.

---

³ The Works of John Owen (ed. W.H. Goold), Vol. 4, 117-233; The Works of John Owen (ed. T. Russell), Vol. 3, 367-511;

1. Het gaat hierbij niet om bovennatuurlijke, profetische inspiratie zoals bij de Bijbelschrijvers. Zelfs de Bijbelschrijvers hadden deze inspiratie niet continu; we lezen dat de profeten waren aangewezen op de Schriften, nadat ze deze geprofeteerd hadden (1 Petr. 1:10, 11).
2. Wij zijn niet afhankelijk van een gezaghebbende interpretatie van welke kerk dan ook.
3. Wanneer wij alleen ons natuurlijke denkvermogen gebruiken, met hulp van uiterlijke middelen, kunnen we niet tot kennis komen van Gods raad en wil in de Schrift en van de zin en mening van de Heilige Geest daarin.
4. We hebben een bijzonder werk van de Heilige Geest nodig, namelijk de bovennatuurlijke verlichting van ons verstand.
5. Alleen op deze manier komt er een volle verzekering van het verstaan van de kennis van het geheimenis van God, Zijn waarheid en genade.
6. De zekerheid en verzekering van deze kennis worden gegeven en geleid door de Geest van God.
7. Wat betreft de middelen van de juiste interpretatie van de Schrift: dat zijn als eerste gebed en meditatie over het Woord zelf; daarnaast gedisciplineerde studie om de wetenschap juist toe te passen, waarbij dit laatste dienstbaar is aan het eerste.

Wij moeten dus uit de Schrift zelf leren hoe wij haar moeten begrijpen. Dit met als doel om te 'kennen de zekerheid der dingen, waarvan gij onderwezen zijt.' (Luk. 1:4) Hoe wordt dit zichtbaar in het leven van iemand die ernst maakt met de verlossing van zijn ziel?

Hoofdstuk 2

Een samenvatting van deze verhandeling vinden we in het gebed van de Psalmist: 'Open mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet.' (Ps. 119:18, Eng. vert.)

1. Het voorwerp van de instructie is de *thora*, wat 'onderwijzing' betekent. Deze onderwijzing wordt benoemd als een openbaring van God ('Uw wet').
2. In deze wet zijn 'wonderen' te vinden. Ze overstijgen het natuurlijk denkvermogen en het begrip van mensen.
3. Over deze wonderen worden drie dingen gezegd: ze zijn opgenomen in de Schrift en nergens anders; het is onze plicht om ze te aanschouwen, te onderscheiden, te verstaan; en we zijn daartoe niet in staat zonder goddelijke hulp.
4. De tekst spreekt van een handeling van Godswege jegens ons, die ons in staat stelt om de wonderen van de wet te verstaan: de opening van onze ogen.

Kortom: de wet is de Schrift, het geschreven Woord van God. Daarin zijn wonderlijke zaken of verborgenheden van goddelijke wijsheid; om deze zaken te aanschouwen, te onderscheiden en juist te verstaan, hebben wij het bijzondere werk van de Heilige Geest nodig, om onze ogen te openen.

Toen Mozes de openbaring van de wet ontving van God, glinsterde zijn aangezicht. Hij krijgt daarom een sluier ('deksel') over zijn gezicht (Ex. 34:29-33). Paulus verwijst hiernaar in 2 Kor. 3:13-18, wanneer hij zegt dat de joden tot op de dag van vandaag een bedekking op hun hart hebben in het lezen van het Oude Testament. Deze bedekking van het hart wordt alleen weggenomen door Christus (vers 14). Het wordt dus niet weggenomen zonder bekering tot God; het is de bedekking van onwetendheid, duisternis en blindheid die ieder natuurlijk mens heeft. Het wegnemen van deze bedekking zien we bijvoorbeeld in de geschiedenis van de Emmaüsgangers: 'Toen opende Hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden.' (Luk. 24:45)

Een voorbeeld van het gebed om de opening van het verstand vinden we in Efeze 1, waar Paulus bidt: 'Opdat de God van onzen Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis; namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij moogt weten, welke zij de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen; en welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht' (Ef. 1:17-19).

1. De apostel bidt hier dat de Geest der openbaring gegeven wordt aan de Efeziërs. Het gaat dan niet om nieuwe openbaringen, maar om de opening van het verstand, waardoor we de geopenbaarde dingen gaan onderscheiden.
2. Wat de Psalmist in Ps. 119 'wonderen' noemde, wordt hier uitgewerkt: 'de hoop van Zijn roeping', 'de rijkdom van de heerlijkheid' en 'de uitnemende grootheid van Zijn kracht'. Dit zijn een paar van de meest wezenlijke en belangrijkste verborgenheden van het evangelie.
3. Paulus schrijft aan kinderen van God. Wat voor een natuurlijk mens niet te begrijpen is (1 Kor. 2:14) is voor een geestelijk mens ook niet vanzelf te begrijpen; daar is de speciale hulp van de Heilige Geest voor nodig. Daarom bidt Paulus hier met ernst om deze gave van geestelijke verlichting.
4. Het is dus een bijzonder werk van de Heilige Geest om verlichting te geven van de ogen van ons begrip.
5. De Auteur van dit werk is de Heilige Geest en de gave is een gave uit genade. Deze Geest wordt 'de Geest der wijsheid en des verstands' genoemd (Jes. 11:2).

Hoofdstuk 3

Er zijn ook andere getuigenissen met eenzelfde strekking. We lezen in Johannes 16:13: 'Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden'. Het gaat hier niet om *al de waarheid* van wetenschap of geschiedenis, maar om de waarheid van wat Christus gezegd heeft (Hand. 20:27). Ook wordt niet iedereen in gelijke mate in die waarheid geleid, daarin bestaat onderscheid (Ef. 4:7). Het *leiden* van de Heilige Geest is niet beperkt tot de apostelen of de eerste eeuwen van de kerk, maar geldt voor altijd; we lezen immers dat de Trooster gegeven zal worden, 'opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid' (Joh. 14:16). Uiteraard zijn sommige zaken wel beperkt tot de apostelen, zoals het wachten op de komst van de Heilige Geest (Hand. 2:1-4). Bij deze leiding van de Heilige Geest gaat het niet om een uitwendige leiding in de waarheid door een voorwerpelijke openbaring ervan, maar om innerlijk onderwijs (vgl. Hand. 8:31). Het gaat dus om zaligmakende kennis, dat is een juist verstaan van de goddelijke waarheid zoals geopenbaard in de Schrift.

Ditzelfde vinden we ook in 1 Joh. 2:20 en 27: 'Doch gij hebt de zalving van den Heilige, en gij weet alle dingen. (...) En de zalving, die gijlieden van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van node, dat iemand u lere; maar gelijk dezelfde zalving u leert van alle dingen, zo is zij ook waarachtig, en is geen leugen; en gelijk zij u geleerd heeft, zo zult gij in Hem blijven.' Er wordt hier gesproken van een *zalving*. Daar wordt de Heilige Geest mee bedoeld (vgl. Heb. 1:9; 2 Kor. 1:21-22). Met *Hem* wordt de Heere Jezus bedoeld, Die de belofte van de Heilige Geest gaf. Twee zaken zijn vervolgens van belang: het effect en de aard van deze zalving. Het effect is dat zij alle dingen weten en dat ze geen onderwijs nodig hebben. Het hele doel van dit gedeelte is het *blijven in Christus*. De woorden *alle dingen* moeten ook in dat kader verstaan worden: voor zover nodig om in Christus te zijn en te blijven. Het andere doel is om bewaard te worden voor dwalingen. Ze hebben niemand nodig om hen te onderwijzen. Er kan wel onderwijs genoten worden, bijvoorbeeld om te komen tot een dieper

verstaan van geestelijke waarheden; maar dat alles is niet noodzakelijk voor de zaligheid. De zalving van de Heilige Geest geeft kennis van wat nodig is te weten tot de zaligheid. Déze kennis is voldoende. Gods kinderen zijn nooit afhankelijk van het gezag van anderen. Het tweede dat van belang is, is de aard van deze zalving: de Heilige Geest onderwijst. Hierbij gaat het niet om nieuwe openbaringen maar om verlichting van het verstand, om niet met iedere wind van leer meegevoerd te worden (Ef. 4:14; Kol. 2:2). Het is dus de Heilige Geest en niet de kerk die met gezag onderwijst. Dit onderwijs leidt tot toename in de gave des ondersheids (Filipp. 1:10; Heb. 5:14). Door dit onderwijs worden gelovigen 'van God geleerd' genoemd (1 Thess. 4:9).

Er zijn mensen die zich beroepen op bovennatuurlijke verlichting, terwijl ze geen godzalig leven leiden. Het onderscheid tussen schijn en zijn op dit punt hangt samen met de volgende zaken.

1. Er is kennis die opgeblazen maakt (1 Kor. 8:1) en kennis die de kracht en de werkzaamheid van de gevonden waarheid doet ervaren (bijv. Luk. 1:4).
2. Mensen kunnen kennis hebben van de *woorden* en de *betekenis* van wat de Schrift leert, terwijl ze geen weet hebben van de *zaken zelf*.
3. Vergaarde kennis kan de geest informeren op de manier van aangeleerde wetenschap (*artificial science*), maar niet werkelijk verlichting geven.
4. Deze kennis leidt niet tot 'allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van God' (Kol. 2:2).
5. Deze kennis stelt mensen niet in staat om op God te vertrouwen en Hem in liefde aan te kleven.

Ware kennis van de wonderen van de Schrift komt doordat God de ogen opent en de Heilige Geest het verstand genadig verlicht.

1. Deze kennis stelt in staat om de geesten te beproeven aan de hand van het enige richtsnoer, namelijk het Woord van God.
2. Door deze Geest van wijsheid en openbaring worden onze geesten verlicht om te weten wat de hoop van Gods roeping is en de rijkdom van Zijn heerlijke genade.

Hoofdstuk 4

Het is duidelijk dat er een bijzonder werk van de Heilige Geest nodig is om Gods Woord te kunnen verstaan. Betekent dit nu dat alle andere middelen waardeloos zijn? Om deze vraag te beantwoorden gaan we in op hoe de Schrift spreekt over dit verlichtende werk van de Heilige Geest.

Het verlichtende werk van de Heilige Geest wordt de *opening van de ogen* genoemd (Ps. 119:18; vgl. Ef. 1:18). Het wordt ook genoemd een overgaan van de duisternis in een wonderbaar licht (1 Petr. 2:9), een verlossing uit de macht van de duisternis (Kol. 1:13), waardoor wij, die *eertijds duisternis* waren, nu *licht in den Heere* zijn (Ef. 5:8). Elders wordt gezegd: 'Doch wij weten, dat de Zoon van God gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij den Waarachtige kennen' (1 Joh. 5:20).

Deze kennis komt dus door een juist *verstaan* en dat wordt ons gegeven door de Zoon van God. Het wordt ons gegeven in de weg van onderwijs en leiding door de Heilige Geest (Joh. 6:45; 16:13; 1 Joh. 2:20, 27). Het wordt genoemd een schijnen in het hart: 'Want God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.' (2 Kor. 4:6)

Het juiste verstaan van het evangelie wordt gehinderd door de verleidingen en suggesties van de satan, die de harten van mensen vervult; *de god dezer eeuw heeft hun zinnen verblind*. Mensen zitten vol met vooroordelen die de evangeliwaarheid verduisteren. Daarom moet er licht schijnen in onze duistere harten.

Dit werk van de geest wordt genoemd:

- Geestelijk licht tegenover onze geestelijke duisternis
- Geestelijk verstaan (Ps. 119:34; 2 Tim. 2:7) tegenover ons natuurlijk verstaan
- Wijsheid (Kol. 1:9) tegenover onze dwaasheid

Hoofdstuk 5

Om beter te begrijpen wat de verlichting van de Heilige Geest is, onderzoeken we nu de redenen van onwetendheid en onbegrip van de raad van God. Die zien we in het atheïsme, bij onverschilligen, maar ook in dwalingen en ketterijen.

Volgens Rome is er onwetendheid omdat de Schrift duister, moeilijk en verwarrend is. Daarom zou de leiding van de kerk nodig zijn. Omdat men geen duisternis ziet in het eigen hart, wordt deze maar aan God toegeschreven. Ten onrechte.

De eerste algemene oorzaak van alle onwetendheid, dwaling en misverstaan van de gedachten en de wil van God, zoals geopenbaard in de Schrift, bij alle mensen, wie het ook zijn, is de natuurlijke ijdelheid en duisternis waarmee de geesten van alle mensen bedorven zijn. Daardoor wordt de geest afgehouden van de heerlijkheid en schoonheid van geestelijke, hemelse waarheid, en aangetrokken tot alle dingen die ijdel, vreemd, bijgelovig en vleselijk zijn.

Wat we nodig hebben is een indruk van deze toestand, zodat wij verootmoedigd worden; op die manier krijgen we ook meelijden met hen die opgaan in geestelijke excessen. Het is ook reden tot grote dankbaarheid; zo erg het is om de waarheid in ongerechtigheid ten onder te houden, zo groot is het om hiervan verlost te zijn.

Een tweede oorzaak is de verdorvenheid van onze genegenheden. Mensen met een verdorven verstand verdraaien de Schrift (2 Petr. 3:16; 1 Tim. 6:5; 2 Tim. 3:8). Voorbeelden van deze verdorvenheid zijn: trots of vleselijk vertrouwen in eigen wijsheid; liefde tot eer en lof onder de mensen; een hardnekkige vasthoudendheid aan verdorven tradities en onverbeterlijke dwalingen; geestelijke luiheid; liefde tot de zonde en haat tot de waarheid.

Het opruimen van deze verhinderingen en obstakels is het werk van Gods Geest alleen. Hij alleen deelt dit geestelijk licht mee en Hij bevrijdt en reinigt onze gedachten van al deze verdorven genegenheden (Jak. 1:21; 2 Tim. 2:21). Hij scheidt in ons nieuwe hoedanigheden en principes; door Hem wordt onze geest nederig, bescheiden en ontvankelijk voor onderwijs.

Hoofdstuk 6

De Heere heeft de Heilige Schrift zó vormgegeven dat het absoluut voldoende en volmaakt is om wijs te maken tot zaligheid. Dat betekent ook dat de Schrift het middel van de Heilige Geest is om door te dringen tot ons verduisterd verstand. De Heilige Geest heeft de Schrift niet gereduceerd tot leerstellingen of goddelijke waarheden die weergegeven in een bepaald systeem, een ordening of

methode, zoals we dat vinden in catechismi en geloofsbelijdenissen. De leer van de Bijbel ligt vervat in een collectie van geschiedenissen, profetieën, gebeden, liederen en brieven. Toch is het Woord niet duister. De Psalmist zegt: Uw getuigenissen zijn mijn raadslieden (Ps. 119:24). Raadslieden zijn geen geordende systemen; raadslieden kunnen uit de grootheid en wijsheid van hun hart raad geven. Zo is ook de Schrift, die wijs kan maken tot zaligheid. In het vormen van de Schrift hield de Heilige Geest rekening met de verschillende staten en omstandigheden van de kerk (Heb. 1:1). De Schrift is ons niet gegeven om onze mening te vormen of te speculeren, maar om ons nederig, heilig en wijs te maken. De Schrift discussieert niet met onze geest, maar verlicht, overtuigt en dwingt de ziel tot geloof en gehoorzaamheid. De wijze waarop God Zich in Zijn Woord openbaart is ook dienstbaar aan ander doelen, zoals de volgende:

- Op deze manier maakt God het ambt nuttig en noodzakelijk: zij die geroepen zijn tot en bekwaam zijn om de Schriften te onderzoeken (Ef. 4:11-16; 2 Tim. 3:14-17).
- Op deze manier wordt ieder geroepen om dag en nacht te mediteren over het Woord.
- Het is dus noodzakelijk om voortdurend te zoeken in de hele Schrift, zonder het negeren van een enkel deel ervan.

De Heilige Geest heeft de Schrift zo geordend, dat de raad van God in alle dingen aangaande ons geloof en onze gehoorzaamheid daarin duidelijk geopenbaard is.

- We ontvangen de Schrift niet als het woord van een mens, maar als het Woord van de levende God. Mensen zijn bevooroordeeld met meningen, dogma's en principes en zullen de Bijbel duister vinden als ze haar met hun natuurlijke vermogens lezen.
- Zonder het werk van de Heilige Geest zijn de helderste openbaringen voor ons grote duisternis.
- De Heilige Geest heeft de Schrift zó vormgegeven dat er ondanks haar helderheid zaken in staan die zwaar zijn om te verstaan (vgl. Joh. 3:12). Deze zaken kunnen wij verstaan in de mate waarin het dienstbaar is aan het doel van deze openbaring. Dat sommige zaken zwaar zijn om te verstaan komt niet door hun aard, maar door de manier waarop ze geopenbaard worden; denk aan: allegorieën, gelijkenissen, onvervulde profetieën en dergelijke. Waarom zijn sommige zaken moeilijk uit te leggen? Daarvoor zijn diverse redenen. Sommige zijn niet goed voor ons; sommige zullen nog geopenbaard worden; en het maakt ons ook afhankelijk van God. Als het gaat om de uitleg van de Schrift is er in ieder geval één hoofdregel, en dat is die van de regel van het geloof (*analogy of faith*). 'Zo laat ons die gaven besteden, hetzij profetie', zegt de apostel, dat is die de Schrift uiteenzet in de kerk, 'naar de mate des geloofs'. (Rom. 12:7) Deze regel van het geloof is wat duidelijk geleerd wordt door de Schrift als geheel.

Hoofdstuk 7

De middelen die gebruikt kunnen worden voor een juist verstaan van de Schrift zijn tweeërlei:

1. Algemene en absoluut noodzakelijke middelen
2. Middelen die leiden tot een verbetering van verstaan

Algemeen en absoluut noodzakelijk is een ijverig lezen van de Schrift met een kalme, verstandige overweging van wat we lezen. Dit betekent ook frequent lezen (2 Tim. 3:15; Deut. 6:6-9), om vertrouwd te raken met dit boek van God.

De middelen om ons verstaan van de schrift te verbeteren, zijn drieërlei: geestelijk, studie (hoofdstuk 8) en kerkelijk (hoofdstuk 9).

Het eerste geestelijke middel is vurig en ernstig gebed om het onderwijs en de verlichting van de Heilige Geest. Dit geeft ontvankelijkheid om indrukken te ontvangen van goddelijke waarheden zoals aan ons geopenbaard. (Rom. 6:17; 2 Kor. 3:18) Daarbij hoort ook gehoorzaamheid in de praktijk van het leven voor Gods aangezicht en een constant streven naar toename in kennis, vanuit liefde voor de waarheid en ervaring van de uitmuntendheid ervan.

Hoofdstuk 8

Het tweede middel is studie: het gaat dan om het juiste gebruik en de verbetering van wetenschappelijke middelen met betrekking tot het Schriftverstaan; deze wetenschap is niet moreel goed in zichzelf, maar neutraal van aard. Ze kan gebruikt worden op een nuttige wijze, maar ook tot groot nadeel van degene die haar gebruikt. Welke onderdelen zijn een zegen voor het verstaan van de Schrift?

1. Kennis van en vertrouwdheid met de talen waarin de Schrift oorspronkelijk was geschreven: Hebreeuws, Aramees en Grieks. Ieder detail van de Schrift is het waard om overdacht te worden (Matth. 5:18). De Schrift in de oorspronkelijke taal heeft een eigenaardige klem en energie om de zin van de Heilige Geest in de geesten van mensen binnen te brengen. De hele boodschap van de Bijbel is scherp gesteld (*accommodated*) in de aard, het gebruik en de eigenheid van die taal; je moet vertrouwd zijn met de talen om een oordeel te kunnen vellen over een vraagstuk. Hierbij hoort ook: een goede, betrouwbare vertaling van de Schrift en het besef dat de Heilige Geest gewaakt heeft over het geschreven Woord, om het te bewaren voor corruptie (Matth. 5:18).
2. Vertrouwdheid met de geschiedenis en geografie van de wereld en met de chronologie. Denk aan de verslagen over het begin en het verloop van de geschiedenis, de onderscheiding van tijdperken, de roeping van de heidenen en de positie van Israël, alsook chronologische berekeningen. Hierbij kan ook argumentatieleer van belang zijn om stellingnames van anderen goed te beoordelen.

Hoofdstuk 9

Er zijn ook wat ik noem kerkelijke middelen om de Schrift te interpreteren.

1. De Schrift wordt uitgelegd in gemeenschap met de kerk der eeuwen, de katholieke kerk. Deze kerkelijke traditie heeft uit zichzelf geen gezag, alleen in zoverre zij overeenkomt met de regel van het geloof.
2. De gezamenlijke overeenstemming van de kerkvaders wordt serieus genomen, alhoewel ze geen absoluut gezag heeft.
3. Het enige juiste gebruik van kerkelijke middelen in de interpretatie van de Schrift, is de zorgvuldige overweging van wat ons overgeleverd is. Het licht, de kennis en het verstaan van de Schrift zoals dat door dienaren des Woords uit verleden tijden tot ons komt, moet serieus genomen en ontwikkeld worden.